

Et familienetværk i Varde

Min mor er født 1908 i Varde, hvor hendes forældre boede fra ca. 1907 til ca. 1917. Her blev de gode venner med familien Sørensen Kreilgaard, hvor hustruen, Maren Kreilgaard, var ud af en søskendeflok på 8. Hendes søster, Petrea, blev min farmor. Forældrene var Maren og Mads Jørgensen.

Af årsager, som ikke er overleveret, måtte min mors forældre flytte fra Varde til Hobro, da min mor var ca. 10 år gammel. For min mor blev flytningen en social deroute. Hun blev aldrig glad for Hobro, og hun længtes hele livet tilbage til Varde.

Dette notat er et forsøg på rekonstruktion af rammerne for den lykkelige tid i Varde ud fra de kilder, som nu er tilgængelige.

Brøndgraver Mads Jørgensens familie

Øverst fra venstre: Karen, Maren, Jens og Jørgen Jørgensen
Nederst fra venstre: Christine, Maren, Johanne, Petrea, Mads og Else Jørgensen.
Den yngste, Else, er født 1890, så billedet må være fra 1893-95.

Mads var søn af en gårdmand i Vester Nebel. Som 30-årig finder vi ham 1870 i Skovbogade 30 i Varde. Her er han tjenestekarl ved gæstgiver Nicolai Adolf Jacobsen. 3. juni 1871 bliver han gift med den 22-årige Maren Pedersen fra Siig.

Mads slår sig ned som avlsbruger på Varde Mark. Han står som avlsbruger ved fødslerne af Jens og Jørgen i 1873 og 1875, i 1878

som daglejer og fra tvillingernes fødsel i 1883 som brøndgraver. Denne titel hænger ved ham resten af livet.

Det vides ikke, hvordan Mads blev brøndgraver, men man kan formode, at det var en færdighed, han fik udviklet som avlsbruger på Varde Mark.

Maren og Mads får 12 børn mellem 1871 og 1890.

Maren og Mads Jørgensen

I ref. 2 oplyser Laurits Sørensen, at familien i 1870'erne har boet Lundvej 18. Det var langt uden for byen. Det oplyses, at huset var det eneste hus på Lundvej fra Østerport til Skovlyst.

Lundvej 18 i Varde miniby.
Brochuren om minibyen betegner huset som Varde-købmændenes frilager og det sidste stråtekte hus i byen. Nærmeste nabo i baggrunden er Håndværkerforeningens friboliger fra 1874-75.

Foto: Niels Gravesen

Ved folketællingerne i 1880 og 1890 boede de inde i byen midt i Kræmmergade, matr. 62-63.

Mads døde 1922, 82 år gammel. På det tidspunkt boede han sammen med Maren i Storgade 18 i Varde. Maren døde i 1933.

Senere afsnit belyser, hvad vi ved om de 7 af børnene.

Anton Tørngaard har i ref. 3 omtalt 4 børn, som ikke blev ret gamle, nemlig Johanne (1876-81), Petrea (1880-81) samt tvillingerne Peter og Johanne fra 1882, som døde af kighoste mindre end 2 måneder gamle. Den store børnedødelighed har været en ufattelig byrde for datidens forældrepar.

Ref. 2 om Lundvej 18:

Det ældste hus i Varde er sikkert Lundvej 18, dog må det bemærkes, at i gamle dage lå det langt uden for byen, som den gang kun nåede til Voldgaderne.

For at blive fri for at føre varerne gennem Accisseboden, hvor der skulle betales told af dem, og over broen ved Sønder Port, har købmændene sikkert fra Lundvej 18 ført dem over åen ved Gjellerupholm.

Et utal af Varde-familier har gennem årene beboet de 2 små lejligheder i huset; hvor der kun er to meter til hanebjælkerne. Blandt andre boede i halvferdserne den langt ud over Vardes sogneskel kendte brøndgraver Mads Jørgensen, han er stamfader til en stor og anset Vardefamilie. En datter var afdøde restauratrice fru Karen Hansen, Brogade, fru Johanne Ludvigsen, som for nylig afstod sin ejendom i Østergade, er også datter af ham, såvel som afdøde fru fattiggårdsbestyrer Kreilgaard, der var enke efter det socialdemokratiske byrådsmedlem Kreilgaard, og han var således bedstefar til turistsekretær Børge Kreilgaard.

I 1887 fødtes datteren Nielsine Christine Jørgensen. Det må være hende, der står længst til venstre på det ældste billede. Der er ikke overleveret noget som helst om hende i familien. Hun er ikke registreret død i Varde i 90'erne, og hun er ikke konfirmeret i Varde omkring 1901. Hun er heller ikke med i familien ved folketællingen 1901. Indtil videre kan vi kun konstatere, at hendes skæbne er ukendt.

Mads Jørgensen

Født 4-5-1839 i Vester Nebel

Død 25-3-1922 i Varde

Gift 3-6-1871 i Torstrup med

Maren Pedersen

Født 21-11-1849 i Torstrup

Død 3-8-1933 i Varde

Børn

Maren Jørgensen 28-8-1871 i Torstrup

Jens Jørgensen 14-9-1873 i Varde

Jørgen Jørgensen 11-6-1875 i Varde

Johanne Jørgensen 26-8-1876 i Varde † 24-7-1881

Karen Jørgensen 16-4-1879 i Varde

Petrea Jørgensen 18-8-1880 i Varde † 1-12-1881

Peter Andreas og Johanne Jørgensen 23-8-1882 i

Varde, † 8-10-1882 og 19-10-1882

Johanne og Petrea Jørgensen 30-9-1883 i Varde

Nielsine Christine Jørgensen 8-4-1887 i Varde

Else Kirstine Jørgensen 4-4-1890 i Varde

Søstrene Jørgensen.
Stående: Else og Hanne. Siddende: Maren, Petrea og Karen.

Maren og Mads Jørgensen med deres børn omkring 1915.
Øverst fra venstre: Hanne, Jens, Jørgen og Else. Nederst fra venstre: Karen, Mads, Maren, Maren og Petrea.

Pouline og Carl Marius Christensen

Omkring 1907 flyttede mine bedsteforældre, Pouline og Carl Marius Christensen, fra Assens til Varde sammen med sønnen, Poul Richard, der var født i Assens i 1906.

Jeg synes, at de ser stolte og selvsikre ud på billederne fra denne tid.

Carl var søn af en skomager i Assens. Han blev uddannet som grov- og beslagsmed og fik efter en tur på valsen arbejde som reparatør på svineslagteriet i Assens. Det førte til ansættelsen som leder af maskinafdelingen på slagteriet i Varde.

Der er sat kryds ved familiens vinduer på dette postkort fra 1911.

Pouline var datter af en snedker i Thisted. Hun blev uddannet som syerske og lærte

madlavning på hotel Royal i Thisted. Hun arbejdede hos købmand Plum i Assens, da de mødtes.

I de første år i Varde boede familien på Nørrevold og i Vestergade 34B.

Min mor blev født i Varde i 1908, mens familien boede i Vestergade. Carl står i kirkebogen som maskinmester. Det blev hans karrieres højdepunkt.

Et postkort fra 1911 viser, at familien også har boet i Brogade.

Carl Marius, Poul Richardt, Ellen Johanne og Pouline Christensen

Venskabet med familien Kreilgaard Sørensen banede vejen til et stort familienetværk. Min mor så tilbage på familiens tid i Varde som en meget lykkelig tid.

Der blev i denne periode mulighed for anskaffelse af varige forbrugsgoder, som f.eks. en symaskine til 200 kr. Ifølge regningen er familiens adresse i 1916 Villa "Storm", Sdr. Varde.

Lykken varede ikke ved. 1917 måtte familien flytte til Hobro, hvor Pouline og Carl tilbragte resten af livet under mere beskedne forhold.

Carl Marius Christensen
 Født 18-4-1881 i Assens
 Død 1975 i Hobro
 Gift 17-4-1906 i Thisted med
 Pouline Marie Bach
 Født 29-1-1879 i Thisted
 Død 1963 i Hobro
 Børn
 Poul Richardt Bach Christensen 29-12-1906 i Assens
 Ellen Johanne Bach Christensen 24-5-1908 i Varde
 Tove Gurli Bach Christensen 6-6-1919 i Hobro

Fra Villa "Storm", Sdr. Varde, ca. 1915

Maren og Søren Sørensen Kreilgaard

Maren og Søren Sørensen siddende.
Boris Kreilgaard står foran.
Asta og Børge Kreilgaard står bagved

Det ældste af brøndgraver Mads Jørgensens børn, Maren, blev i 1896 gift med snedkersvend Søren Sørensen.

Søren var søn af en husmand i Maabjerg ved Holstebro.

Familien boede 1897 i Østergade og omkring år 1900 i matr. 127 i Kræmmergade i Varde. Senere angives adressen som matr. 127 i Storegade. Der er muligvis tale om den samme ejendom.

Det står ikke klart, hvor navnet Kreilgaard stammer fra. Børge blev i julen 1897 døbt Børge Kreilgaard Sørensen. I kirkebogen er "Sørensen" streget over. En note oplyser:

Ved kirkeministeriets res. af 5/12 1960 indføres navnebevis udstedt 22/12 1905 af politimesteren i Holstebro, hvorved den pågældendes navn bliver Børge Sørensen Kreilgaard.

(stemplet:)

Sml. I.A. jr. nr. 3517/1960, Landsarkivet i Viborg 8/12 1960 (sign:) Niels Jacobsen

Asta og Boris bliver også døbt Kreilgaard Sørensen.

I folketællingen 1906 optræder Søren Sørensen som snedkermester.

Fra 1916 er Søren registreret som fattiggårdsbestyrer under Varde kommune. Maren er økonoma samme sted. Samtidig står Børge i lære som snedker i faderens gamle firma, snedker S. Sørensen i Storegade. Asta er tjenestepige hos lærerinde C. Andersen i Lundgade.

Fattiggården i Varde har været et vigtigt samlingspunkt for familienetværket på den tid.

Børge, Asta og Boris Kreilgaard

I 1921 døde Søren, 51 år gammel. Det vides ikke, hvor gammel Maren blev.

Børge blev turistchef i Varde. Jeg mener at have besøgt hans hjem på torvet i Varde i min tidlige barndom. Ifølge telefonbogen bor der stadig folk i Varde med navnet Kreilgaard.

Søren Sørensen Kreilgaard
Født 11-3-1870 i Maabjerg
Død 22-10-1921 i Varde
Gift 4-4-1896 i Varde med
Maren Jørgensen
Født 28-4-1871 i Sig, Thorstrup sogn
Børn
Børge Kreilgaard 3-12-1897 i Varde
Asta Kreilgaard 3-4-1899 i Varde
Boris Kreilgaard 29-9-1904 i Varde

Karoline og Jens Jørgensen

Jens Jørgensens skomagerbutik i Hellerup

Brøndgraver Mads Jørgensens næstældste barn, Jens, slog sig ned som skomager i Hellerup.

Han blev gift med Karoline, men vi har ingen data om hende eller om deres ægteskab.

Sådan præsenterer Jens og Karoline Jørgensen sig på et julekort

Parret er med på flere billeder fra familie-sammenkomster. Onkel Jens's have blev et samlingspunkt for den del af familien, som flyttede til hovedstaden.

Haven hos onkel Jens 1919. Karoline og Jens sidder længst til højre. Midt i billedet står Petrea med min farfar og min far på sin højre side.

Onkel Jens med min far (søn af Petrea)

Jens Jørgensen
Født 19-4-1873 i Varde
Gift med
Karoline

Valborg og Jørgen Jørgensen

Jørgen var det tredje af Maren og Mads Jørgensens børn.

Jørgen blev skrædder og slog sig ned i Nørre Nebel, hvor han fra 1905 er registreret som skræddermester.

Et udsnit af familiebilledet fra 1915 viser, at Jørgen med tiden udviklede en vis pondus. Der er også noget, der tyder på, at familiens tendens til skaldethed kommer fra denne gren af familien.

Jørgen Jørgensen

Født 11-6-1875 i Varde

Gift 7-3-1903 i Varde med

Valborg Caroline Sørensen

Født 4-1-1881 på Den kgl. Fødselsstiftelse, Kbh.

Børn

Henry Theodor Jørgensen 23-1-1904 i N. Nebel

Gudrun Ragnhild Jørgensen 17-3-1905 i N. Nebel

Egil Herman Ville Jørgensen 25-9-1909 i N. Nebel

Frevald Leonhardt Søndergaard Jørgensen 20-9-1913 i N. Nebel

Stående fra venstre: Else, Karoline, Jens, Valborg med Gudrun, Jørgen, Petrea og Karen.
Siddende fra venstre: Elna Hansen, Gerda Hansen, Paul Jensen og Asta Kreilgaard.

Karen og Hans Conrad Hansen

Brøndgraverparrets fjerde barn blev en pige, som de døbte Karen.

Karen var lige fyldt 21 år, da hun blev gift med møllebygger Hans Conrad Hansen, som var kommet fra Pårup ved Odense.

De boede i Nørregade i Varde, da Elna blev født i 1899, Lerpøtvej 107 ved folketællingen 1901 og i Nygade (matr. 116), da Gerda blev født i 1905.

Vi har ingen billeder af Hans Conrad. Det skyldes måske, at han døde allerede i 1911, kun 40 år gammel. Da var min mor kun 2 år gammel, så hun har ikke kendt ham.

Et senere billede viser Karen stående uden for et hus. Skiltet oplyser, at huset er H. K. Hansens restauration. Det fremgår også, at huset ligger i Brogade. Vi må antage, at Hans efter 1905 har etableret sig som restauratør, og at Karen har drevet virksomheden videre efter hans død.

Det mindre skilt på muren til venstre foraner til "Skridt Kjørse". Det må være et af de tidligste skilte med hastighedsbegrænsning.

Huset kan lokaliseres til hjørnet af Brogade og det senere Torvegade i Varde.

Forbogstaverne "HK" blev et varemærke, som også blev brugt på døtrene: Elna H.K. Hansen og Gerda H.K. Hansen.

Stående under skiltet: Carl Christensen og Jørgen Jørgensen
Siddende: Elna, Hanne, Pouline, fru farver Sørensen og Asta Kreilgaard
På jorden: Boris Kreilgaard, Gerda og Børge Kreilgaard

Dette glade billede viser, at hele familien assisterede, når Karen skulle betjene et marked eller et dyrskue med restaurationstelt.

Hans Conrad Hansen
Født 21-6-1870 i Paarup
Død 17-1-1911 i Varde
Gift 26-5-1898 i Varde med
Karen Jørgensen
Født 16-4-1878 i Varde
Børn
Elna Karoline Hansen 8-9-1899 i Varde
Gerda Hansen 1-3-1905 i Varde

Johanne og Niels Ludvigsen

1883 fik Maren og Mads Jørgensen tvillinger. De to piger blev døbt Johanne og Petrea.

Petrea og Hanne Jørgensen

Johanne blev kaldt Hanne. Hun giftede sig i 1906 med tømrersvend Niels Ludvig Ludvigsen fra Ribe. De boede i Nørrevoldgade i Varde, da sønnerne Verner og Louis blev født.

Hanne Ludvigsen med sine sønner

Ægteskabet blev kort. Niels Ludvigsen døde i oktober 1911 kun 33 år gammel. Dengang boede familien i Storegade.

Niels og Hanne Ludvigsen

Hanne blev enke som 27-årig. Hun ernærede sig først ved maskinstrikning. Siden fik hun et brødsalg i Østergade (ref. 4).

Hanne Ludvigsen foran sit brødsalg, Østergade 22 - 1924

Sønnernes konfirmation er registreret i 1921 og 1923. De fik begge deres løbebane ved Varde Staalværk, Verner som hærdemester og Louis som rensemester (ref. 5 og 6).

Niels Ludvig Ludvigsen
Født 21-10-1877 i Ribe
Død 14-10-1911 i Varde
Gift 11-6-1906 i Varde med
Johanne Jørgensen
Født 30-9-1883 i Varde
Død 20-5-1960
Børn
Verner Gottlieb Ludvigsen 25-2-1907 i Varde
Louis Alex Ludvigsen 19-9-1909 i Varde

Petrea og Frederik Poul Jensen

Petrea og Frederik Poul Jensen

Den anden tvilling, Petrea, blev i 1908 gift med Frederik Poul Jensen, som var født i Fredericia. Vielsesregistreringen oplyser, at han var *"Ungkarl og Maskinmester paa D.F.D.S. Damper "Esbjerg" i København."*

Parret slog sig ned i Marstalsgade i København, hvor min far, Paul, blev født i 1909. Frederik sejlede på forskellige DFDS skibe, bl.a. Amerika-damperen Oscar II, som måtte vente i New York under 1. verdenskrig.

Paul og Drea i Moss i juli 1923

Petrea blev kaldt Drea i familien.

Nr. Nebel 2. påskedag 1928

1926 flyttede familien til Esbjerg. Den blev motoriseret med Roveren Z 1605.

Sygdom tvang Frederik i land. Han døde 1934 i en alder af kun 52 år. Det siges, at Drea sled sig op på at passe sin syge mand. Hun døde året efter ham, også 52 år gammel.

Frederik Poul Jensen
Født 3-8-1881 i Fredericia
Død 29-4-1934 i Esbjerg
Gift 20-9-1908 i Varde med
Petrea Jørgensen
Født 30-9-1883 i Varde
Død 26-11-1935 i Esbjerg
Børn
Paul Jørgen Jensen 24-11-1909 i København

Else og Hilarius Lund

Else var det yngste barn af brøndgraver Mads Jørgensen og hans kone Maren.

Hun blev gift med Hilarius Lund, som havde sejlet som kaptajn. Efter 1. verdenskrig blev han marineminør. De boede i Nyboder i København.

Else Jørgensen

Kaj og Aase Lund (Bror og Musse)

Det næste billede er fra familien Jensens lejlighed ca. 1914.

De voksne: Petrea, Frederik, Paul, Hilarius og Else Lund
Børnene: Aase og Kaj Lund (kaldet Musse og Bror)

Else Lund (til højre) på besøg i Marstalsgade 29, København

Vi har kun amatør billeder af Hilarius. Det er sandsynligvis ham, der sidder nærmest på det følgende billede:

Jens, Petrea og Else blev en udløber i hovedstaden af familienetværket fra Varde.

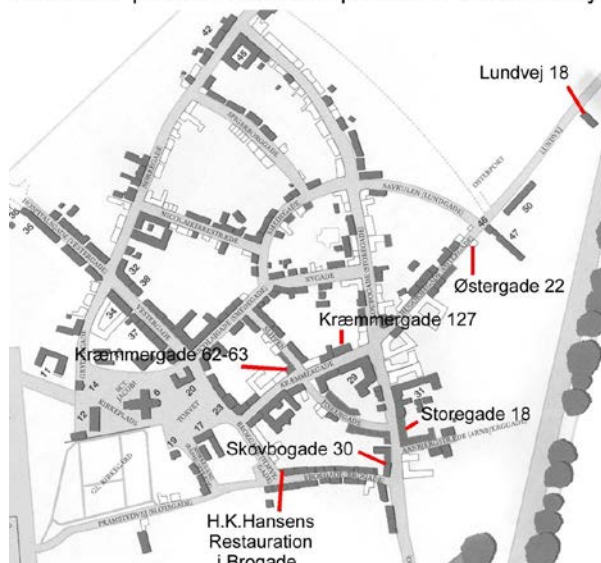
Hilarius Lund
Gift med
Else Kirstine Jørgensen
Født 4-4-1890 i Varde
Børn
Aase Lund
Kaj Lund

Paul Jensen med Aase og Kaj Lund

Lokaliteter i Varde

Lokaliteter placeret efter skøn på kort fra Varde Miniby

Varde miniby: Kræmmergade, matr. 127
I forgrunden: Den Kampmannske Gård

Varde miniby: hjørnet af Brogade og Torvegade

Hjørnet Brogade-Torvegade 1911 fra www.vardehistorie.dk

Lundvej 18.

Fra ref. 2:

Det ældste hus i Varde er sikkert Lundvej 18, dog må det bemærkes, at i gamle dage lå det langt uden for byen, som den gang kun nåede til Voldgaderne.
For mange år siden foretog litterat Ludvig Murfeldt, på den daværende ejers, afdøde overpostbud J. P. Sørensens opfordring en undersøgelse for at konstatere, hvor gammelt huset egentlig er, og han mente bestemt at kunne påvise, at det måtte være bygget i tiden omkring 1725-1750 af handlende udenfor byens område, som drev »Forprang med varer, som det ellers kun tilkom byens købmænd at handle med«.

Denne bygning har rummet fattiggården i Varde.
Her var Søren Sørensen Kreilgaard bestyrer 1916-21.
Bygningen ligger uden for kortet mod nordvest.

Referencer

1. Et familienetværk i Varde – Dokumentation, Paul-Frederik Bach, 21. september 2008 (Se oversigt på næste side)
2. Fra det gamle Varde, Laurits Sørensen, Vardensersamfundet, maj 1973
3. Efterslægt efter brøndgraver Mads Jørgensen og hustru Maren Petersen, Varde, Anton Torngaard for Varde lokalhistoriske Arkiv, 1992
4. Niels Ludvig Ludvigsen, navnekort C3931, Varde lokalhistoriske Arkiv
5. Verner Gotlieb Ludvigsen, navnekort C3932, Varde lokalhistoriske Arkiv
6. Louis A. Ludvigsen, navnekort C3929, Varde lokalhistoriske Arkiv

Et familienetværk i Varde – Dokumentation – Ref. 1 – oversigt

Dato	Hvem?	Hvad?	Hvor?
4-5-1839	Mads Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Vester Nebel
1840	Mads Jørgensen	Folketælling 1840	Vester Nebel
21-11-1849	Maren Pedersen	Fødsel	Kirkebog, Thorstrup
1850	Maren Pedersen	Folketælling 1850	Siig
11-3-1870	Søren Sørensen	Fødsel	Kirkebog Maabjerg
21-6-1870	Hans Conrad Hansen	Fødsel	Kirkebog Paarup
1870	Mads Jørgensen	Folketælling 1870	Varde
1870	Anders Christian Sørensens familie	Folketælling 1870	Sir
3-6-1871	Maren og Mads Jørgensen	Vielse	Kirkebog, Thorstrup
28-08-1871	Maren Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Thorstrup
19-4-1873	Jens Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Varde
11-6-1875	Jørgen Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Varde
16-4-1879	Karen Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Varde
1880	Mads Jørgensens familie	Folketælling 1880	Varde
30-9-1883	Johanne og Petrea Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Varde
8-4-1887	Nielsine Christine Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Varde
4-4-1890	Else Kirstine Jørgensen	Fødsel	Kirkebog, Varde
1890	Mads Jørgensens familie	Folketælling 1890	Varde
4-4-1896	Maren og Søren Sørensen	Vielse	Kirkebog, Varde
3-12-1897	Bürge Kreilgaard Sørensen	Fødsel	Kirkebog, Varde
26-5-1898	Karen og Hans Conrad Hansen	Vielse	Kirkebog, Varde
8-9-1899	Elna Karoline Hansen	Fødsel	Kirkebog, Varde
1901 (?)	Søren Sørensens familie	Folketælling 1901	Varde
1901 (?)	Klaus Vilhelm Rathiens familie	Folketælling 1901	Varde
1901	Mads Jørgensens familie	Folketælling 1901	Varde
1901	Hans Konrad Hansens familie	Folketælling 1901	Varde
1901	Petrea Jørgensen	Folketælling 1901	Varde
7-3-1903	Valborg Caroline og Jørgen Jørgensen	Vielse	Kirkebog Varde
1-3-1905	Gerda Hansen	Fødsel	Kirkebog N. Nebel
17-3-1905	Gudrun Ragnhild Jørgensen	Fødsel	Kirkebog N. Nebel
1906	Søren Sørensen Kreilgaards familie	Folketælling 1906	Varde
1906	Jørgen Jørgensens familie	Folketælling 1906	Nørre Nebel
11-11-1906	Johanne og Niels Ludvig Ludvigsen	Vielse	Kirkebog Varde
25-2-1907	Verner Gottlieb Ludvigsen	Fødsel	Kirkebog Varde
24-5-1908	Ellen Johanne Bach Christensen	Fødsel	Kirkebog Varde
18-2-1908	Agnes Mariane Larsen	Fødsel	Kirkebog Brande
20-9-1908	Petrea og Frederik Paul Jensen	Vielse	Kirkebog Varde
19-9-1909	Louis Alex Ludvigsen	Fødsel	Kirkebog Varde
25-9-1909	Egil Herman Ville Jørgensen	Fødsel	Kirkebog N. Nebel
17-1-1911	Hans Conrad Hansen	Død	Kirkebog Varde
14-10-1911	Niels Ludvig Ludvigsen	Død	Kirkebog Varde
14-4-1912	Børge Kreilgard	Konfirmation	Kirkebog Varde
20-9-1913	Frevald Leonhardt S. Jørgensen	Fødsel	Kirkebog N. Nebel
1916	Søren S. Kreilgaards familie	Folketælling 1916	Varde
1916	Jørgen Jørgensens familie	Folketælling 1916	Nørre Nebel
6-10-1918	Boris Sørensen Kreilgaard	Konfirmation	Kirkebog Varde
3-4-1921	Verner Gottlieb Ludvigsen	Konfirmation	Kirkebog Varde
22-10-1921	Søren Sørensen Kreilgaard	Død	Kirkebog Varde
25-3-1922	Mads Jørgensen	Død	Kirkebog Varde
7-10-1923	Louis Alex Ludvigsen	Konfirmation	Kirkebog Varde
3-8-1933	Maren Pedersen	Død	Kirkebog Varde